

SAKARYA
İL MİLLİ EĞİTİM
MÜDÜRLÜĞÜ

SAKARYA İL
MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ
EĞİTİM ORTAMLARINDA ŞİDDETİN ÖNLENMESİ VE
AZALTILMASI STRATEJİ VE EYLEM PLANI
(OKULLARDA GÜVENLİ ORTAMIN SAĞLANMASI)
(OGOS)
2015-2016

SAKARYA İLİ
“EĞİTİM ORTAMLARINDA ŞİDDETİN ÖNLENMESİ VE AZALTILMASI”
STRATEJİ VE EYLEM PLANI
(2015–2016)

HUKUKİ DAYANAK

- 1- Çocuk Koruma Kanunu,
- 2- Başbakanlık 2006–17 sayılı genelgesi (Çocuk ve Kadınlara Yönelik Şiddet Hareketleriyle Töre ve Namus Cinayetlerinin Önlenmesi İçin Alınacak Tedbirler.)
- 3- **Milli Eğitim Bakanlığı 2006–26 sayılı genelgesi.**
- 4- Eğitim Ortamlarında Şiddetin Önlenmesi ve Azaltılması Strateji ve Eylem Planı (2006–2011+)
- 5- TBMM Çocuklarda ve Gençlerde Artan Şiddet Eğitimi ile Okullarda Meydana Gelen Olaylar ile İlgili Meclis Araştırma Komisyon Raporu.
- 6- Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü 2007/ 72 nolu genelge.
- 7- MEB ve İçişleri Bakanlığı arasında 20.09.2007 tarihinde imzalanan “Okullarda Güvenli Ortamın Sağlanmasına Yönelik Koruyucu ve Önleyici Tedbirlerin artırılmasına İlişkin İşbirliği Protokolü”
- 8- **İçişleri Bakanlığı İller İdaresi Genel Müdürlüğü'nün 2014/33 sayılı genelgesi.(İnternet Ortamında Çocukların Cinsel İstismarlarının Önlenmesi Konusunda Alınacak Tedbirler.)**

AMAÇ

Güvenli eğitim ortamı sağlayacak yönetim süreçlerinin işletilmesi.

GEREKÇE

Eğitim ortamlarında şiddetin önlenmesi ve azaltılmasında, eğitim ortamları ve çevresindeki ilişkilerin ve uygulamaların yapıcı, onarıcı, barışçıl ve destekleyici hale getirilmesinde yönetsel süreçler belirleyicidir. Bu nedenle eğitim ortamlarında şiddetin önlenmesi ve şiddete etkili müdahale konusunda yönetsel süreçlerin etkili bir şekilde işletilmesi gerekmektedir.

Şiddet konusunda ele alınan öğrenci, öğretmen, aile, yakın çevre gibi unsurların uyumlu ve eş güdüm içinde çalışması için kalıcı yönetim anlayışının güçlendirilmesi bir zorunluluktur. Geliştirilecek politikaların, uygulanacak program ve hizmetlerin yürütülmesinde her kademedeki yöneticiler arasında söz ve eylem birliğinin bulunması şiddetin önlenmesi ve azaltılması açısından önemlidir.

TEMEL STRATEJİLER

1- Bilgiye dayalı yönetim anlayışı:

Uygulamalara rehberlik edecek güncel güvenilir veri toplanması, çalışmalarda bu verilerin kullanılması.

2- Çok sektörlü ve çok disiplinli yaklaşım:

Tüm çalışmalarda katılımcı yaklaşım ve işbirliğine dayalı anlayışla gerçekleştirme.

3- Bütüncül Yaklaşım:

Şiddetin olgusunun etki alanının çok geniş olması nedeni ile müdahaleler yönetim süreçleri, Öğretmen, öğrenci, okul, aile ve çevreyi kapsayacak bir yaklaşımla ele alınması,

4- Gelişimsel Yaklaşım:

Çocukların, gençlerin bireyin gelişimlerini sağlıklı bir şekilde tamamlamaları, üretici bireyler olarak sorumlu yetişkin rollerine hazırlanabilmeleri uygun olarak desteklenmesi.

5- önleme koruma ve müdahale yaklaşımı:

Önleme, temel alınacak, şiddetten doğrudan veya dolaylı etkilenen çocuk ve gençler için koruma ve müdahale çalışmaları yürütülecektir.

6- Kapasite artırımı:

Altyapı, Eğitim, Materyal, Eğitsel Yönetim, öğretmen /yönetici/öğrenci /ailenin kapasitesinin artırılması.

7- Sürdürülebilir hizmet:

Gerçekçi, model geliştirme, kurumsal, mali ve politik önlemler.

8- İzleme ve değerlendirme çalışmaları:

Çalışmaların etkinliğinin izlenmesi, değerlendirilmesi, değerlendirme sisteminin oluşturulması, sürekli iyileştirme çalışmalarının yapılması.

MÜDAHALE ALANLARI

1-Yönetim süreçleri

Amaç: Güvenli eğitim ortamının sağlayacak yönetim süreçlerinin işletilmesi.

Stratejiler: Bilgiye dayalı yönetim anlayışının güçlendirilmesi Katılımcı ve İşbirliğine dayalı yönetim anlayışının güçlendirilmesi İzleme ve değerlendirme sistemin oluşturulması.

Çıktılar : Bilgiye dayalı yönetim uygulamaları Şiddetin önlenmesi ve azaltılmasında İşlevsel örgütlenme modeli Şiddetin önlenmesi ve azaltılmasında etkili iletişim ağı.

2-Öğretmenler ve yöneticiler

Amaç: Öğretmenlerde ve yöneticilerde şiddet davranışının önlenmesi,

Stratejiler: Şiddetin azaltılması ve önlenmesindeki katkının performans değerlendirmesinde politika haline getirilmesi. Eğitim, materyal eğitsel yönetim desteği sağlanarak öğretmen ve yöneticilerin kapasitesinin artırılması.

Çıktılar: Şiddeti, eğitim disiplin ve sorun çözme aracı olarak kullanmayan öğretmen ve yönetici. Öğrenciler üzerinde etkin denetim ve gözetim sağlayan öğretmen ve yöneticiler. Mesleki motivasyon ve iş doyumunu arttırılmış öğretmen ve yönetici Pedagojik formasyon + alana yönelik formasyonu yeterli öğretmenler ve yöneticiler. Öğretmen ve yöneticiler için şiddetin azaltılmasına yönelik belirlenmiş performans kriterleri.

3-Öğrenci

Amaç : Öğrencilerde şiddet davranışın önlenmesi ve azaltılması.

Stratejiler :Program ve projelerin eşgüdüm içerisinde yürütülmesi, bütünsel bir yaklaşımla değerlendirilmesi ve deneyimlerin paylaşılması. Temel önleme, koruma ve müdahale hizmetlerinin tüm öğrencilere ulaştırılması.

Çıktılar: Şiddet davranışı konusunda farkındalıkları geliştirilmiş öğrenci Korunma, baş etme ve azaltılmaya yönelik beceri kazanmış öğrenci Madde bağımlılığından korunma konusunda bilinçlendirilmiş öğrenci.

4-Eğitim ortamı ve çevresi

Amaç: Eğitim ortamının fiziksel ve sosyal çevresinde şiddetin azaltılması ve önlenmesi.

Stratejiler: Eğitim ortamları ve çevresinin güvenliğin sağlanması Eğitim ortamlarının sosyal ve fiziksel çevresi ile bütünleşmesini sağlayacak eğitimde niteliği arttıracak okul gelişim modellerinin yaygınlaştırılması. Diğer sektör ve kurumlarla işbirliği yapılması Eğitim ortamı ve çevresinde olumsuz grup ve kişilerin yapılanmasının engellenmesi.

Çıktılar: Cazibe merkezi haline gelmiş eğitim ortamları. Güvenliği arttırılmış eğitim ortamı. Eğitim ortamları çevresinde öğrenciler tarafından erişilebilir sosyal etkinlik mekanları.

5-Aile

Amaç: Eğitim ortamlarında şiddetin önlenmesi ve azaltılmasında ailenin katkısının artırılması.

Stratejiler: Şiddetin önlenmesi ve azaltılmasında etkin işbirliğinin sağlanması. Şiddetin önlenmesi ve azaltılmasında ailenin bilinçlendirilmesine yönelik eğitim çalışmalarının sürekli hale getirilmesi.

Çıktılar: Çocuk yetiştirmede şiddeti disiplin aracı olarak kullanmayan aileler. Eğitim, Sosyo-ekonomik açıdan güçlendirilmiş aileler.

YEREL DÜZEYDE EYLEM PLANI İŞLEYİŞ MODELİ

İL YÜRÜTME KURULU

- 1- İl Eylem Planının hazırlanması.
- 2- Kurumlar arasında eş güdümün sağlanması.
- 3- Kurul üyeleri, görevli olduğu kurumu ilgilendiren çalışmalarını kurumu içerisinde organize ederek, Koordinasyonu sağlaması.
- 4- Eğitim ortamlarında şiddetin önlenmesi ve azaltılması kapsamındaki çalışmaların izlenmesi ve Değerlendirilmesi.

İL MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

İl Eylem Planının Eylül ayı içerisinde hazırlanıp, İl Yürütme Kuruluna sunulması.

İl Eylem Planı hakkında İl Müdürlüğü düzeyinde kurumsal bilgilendirme, görevlendirme, denetim konularında her türlü iş ve işlemlerin yapılması.

Yıl içinde yapılacak etkinlikler için izleme ve değerlendirme sisteminin oluşturulması.

İlçelerden gelecek değerlendirme sonuçlarının raporlaştırılarak, Ocak- Haziran ayında İl Yürütme Kuruluna sunulması.

Kurumsal kapasitenin güçlendirilmesi, buna paralel olarak teknik danışmanlık hizmeti sağlanması.

RAM'ların donanım, personel ve materyal bakımından desteklenmesi, güçlendirilmesi.

İl Eylem Planı hakkında kamuoyunun bilgilendirilmesi ve katkısının sağlanması.

Başta İl Emniyet Müdürlüğü olmak üzere diğer kurum ve kuruluşlar ile gerekli koordinasyon ve işbirliğinin sağlanması.

İçişleri Bakanlığı ve Milli Eğitim Bakanlığı arasında imzalanan “ Okullarda Güvenli Ortamın Sağlamasına Yönelik Koruyucu ve Önleyici Tedbirlerin Arttırılmasına İlişkin İşbirliği Protokolü” Kapsamında:

Protokol kapsamında belirlenen görevlerin Emniyet Müdürlüğü ile koordinasyon sağlanarak gerçekleştirilmesi.

İl Yürütme Kurulu kararlarının İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerine duyurulması.

İl Yürütme Kurulunda alınan kararlarının MEB'e gönderilmesi.

REHBERLİK VE ARAŞTIRMA MERKEZİ (RAM) MÜDÜRLÜĞÜ

Görev alanına giren İlçelerin risk haritasının oluşturulması.

RAM yılsonu çalışma raporlarının Haziran ayı son haftasında İl MEM'e elektronik ortamda gönderilmesi. (rehberlik54@meb.gov.tr)

RAM düzeyinde Kriz Müdahale Ekibinin Kurulması, bu konuda eğitimler verilmesi, değerlendirme toplantıları yapılması.

İl, İlçe Eylem Planına uygun olarak RAM düzeyinde yapılacak çalışmalarını yürütecek ekiplerin oluşturulması.

Sorumluluk sahasına giren ilçelerin rehber öğretmeni / psikolojik danışmanı olmayan okul / kurumlara verilecek eğitim çalışmalarının ekipler aracılığı ile ulaşmasını sağlamak.

Yöneticilere, öğretmenlere, teknik ve danışmanlık desteğinin verilmesi.

Mevcut eğitim programlarının güncellenmesi, Eylem planlarına uygun yeni programların hazırlanması, Program sonuçlarının değerlendirilmesi, sayısal /görsel verilerinin tutulması. Gerekliğinde üniversite ile işbirliği yapılması.

Cinsel istismara ve şiddete maruz kalan öğrencilerin sağlık /sosyal hizmet kurumlarına yönlendirilmesi, koruma altına alınacak öğrenciler konusunda İlçe MEM aracılığı ile koordinasyonun sağlanarak ilgili kurumla işbirliği yapılması. Kayıtlarının tutulması.

İlimiz RAM'ları tarafından yürütülen Psikolojik Destek ve Danışma Hattının (PDDH) Projesinin İl bazında yaygınlaştırılması,
Bu hizmetin RAM'ların kurumsal bir hizmeti olmasının sağlanması, gelen aramalara ait istatistik verilerinin tutulması, aylık elektronik ortamda İl MEM' e gönderilmesi. ([rehberlik 54@meb.gov.tr](mailto:rehberlik54@meb.gov.tr))

İl Milli Eğitim Müdürlüğü projelerinden "Aile Eğitimi" projesinin Bağlı olduğu RAM koordinesinde,16 İlçedeki Temel Eğitim ve ortaöğretim okullarında İlçelerin özellikleri, eğitim ihtiyaçları dikkate alınarak 30 Ekim – 15 Mayıs tarihleri arasında planlanması, bu eğitimler için yeterli sayıda rehber öğretmenin yetiştirilmesi, bu öğretmenlere materyal desteğinin sağlanması, eğitim sonuçlarının ilçe bazında sayısal / görsel veri haline getirilerek raporlaştırılması Mayıs ayı son haftasında İl Müdürlüğüne gönderilmek üzere İlçe MEM Müdürlüğüne gönderilmesi.

Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri çerçevesinde verilecek diğer eğitimlerin, İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerinin ihtiyaçlarını göz önüne alarak planlamak, koordinasyon ve materyal desteği sağlamak, sonuçlarının sayısal ve görsel verileri ile birlikte rapor haline getirilmesi, Mayıs ayı sonunda İlçeler bazında hazırlanacak raporların ilçelere ve İl Milli Eğitim Müdürlüğüne elektronik ortamda gönderilmesi. ([rehberlik 54@meb.gov.tr](mailto:rehberlik54@meb.gov.tr))

Rehber öğretmenlerin; İlçe MEM, Okul, RAM üçgeninde kariyer / görevlendirme bilgilerinin tutulması. Yüksek lisans, doktora eğitimi yapan öğretmenlerin tez konularına ait bilgilerden yararlanılması, Meslektaş desteği sağlanması amacıyla psikolojik danışmanlar arasında toplantılar düzenlemek, öğretmenlerin uygulamalar hakkında bilgilendirilmesi, geliştirilmesi için yerel düzeyde eğitim faaliyetleri planlamak.

"Eğitim Ortamlarında Şiddetin Önlenmesi Ve Azaltılması Strateji ve Eylem Planı" (Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün 2004/65, 2005/95 ve 2006/26 no'lu genelgeleri) doğrultusunda İlçelerden gelen raporların Rehberlik ve Araştırma Merkezlerince incelenerek hazırlayacakları raporları **1.Dönem Raporu 15/01/2016-2.Dönem Raporu 17/06/2016 tarihine kadar** İl Milli Eğitim Müdürlüğüne göndermeleri ve İl Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından raporların birleştirilip İl Raporu olarak Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğüne gönderilmesi,

İLÇE MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜKLERİ

İlgili kurumlar ve RAM ile işbirliği yapılarak Eylül ayında İlçe risk haritasının çıkarılması, eğitim ihtiyaçlarının saptanması, İlçe, RAM ve okullar tarafından yapılacak olan çalışmalar ile ilgili İlçe çalışma takviminin hazırlanması.

2015–2016 İlçe Eylem Planının geniş katılımlı bir komisyon tarafından hazırlanması.

İlçe Eylem Planının, İlçe Yürütme Kuruluna sunulması. Diğer kurumlarla işbirliği, destek ve koordinasyonun sağlanması.

İlçe Eylem Planı ile ilgili bilgilendirme /görevlendirme / denetim işlemlerinin planlanarak uygulanması. Okul irtibat görevlilerin belirlenmesi, bu bilgilerin İlçe Emniyet Müdürlüğü ile paylaşımı koordinasyonun sağlanması. İlçenin eğitim (Öğrenci / Öğretmen / yönetici / veli) ihtiyaç konularının belirlenmesi, planlanması söz konusu eğitimlerin RAM koordinesinde (30 Ekim–15 Mayıs tarihleri arasında) verilmesinin sağlanması. Verilerinin sayısal/görsel tutulması.

2015–2016 Eğitim öğretim yılında **Madde bağımlılığı ile mücadele için "Eğitici-Eğitimi"** verilen rehberlik öğretmenler tarafından riskli okullardan başlanmak üzere öğretmen / yönetici eğitimleri verilmesi, aynı eğitimin rehberlik öğretmenler aracılığı ile öğrencilere ve öğrenci velilerine verilmesi. Bu eğitim ile ilgili sayısal / görsel verilerinin tutulması.

Okulöncesi eğitim kurumlarında "Aile Eğitimi" seminerlerinin etkin bir şekilde uygulanması.

Altı kişilik İlçe Acil Müdahale Ekibinin oluşturulması.

Çocuk Mahkemelerince yerleştirme kararı alınan, şiddet ve cinsel tacize uğrayan, koruma altına alınan öğrencilere ait bilgilerinin RAM ile koordineli tutulması.

Özel eğitim ihtiyacı olan öğrenci sayısını tespit etmek, yeterli sayıda özel eğitim sınıfı / özel eğitim okulu açılması için İl Milli Eğitim Müdürlüğüne teklifte bulunmak.

Kaynaştırma öğrencileri için okullarda "BEP Birimi" oluşturulması, programların hazırlanması, okullarda "Destek Eğitim Odası" açılmasının sağlanması.

İl Milli Eğitim Müdürlüğü Projelerinin tanıtımı, okulların etkin katılımının sağlanması.

Okul öncesi eğitim şenliklerinin etkin olarak yapılmasını sağlamak.

Halk Eğitim Merkezlerinde; gençlerin kötü alışkanlıklardan uzaklaştırılması ve boş zamanlarının değerlendirilmesi için alınması gerekli sosyal kültürel önlemler, Kadına ve Çocuğa Yönelik Şiddet.

Anne Baba Eğitimi vb konularda eğitimler/seminerler düzenlenmesi, verilerinin sayısal /görsel tutulması. Zorunlu eğitim çağı dışına çıkan çocuklar için meslek edindirme kurslarının açılmasının sağlanması.

İlçe web sayfasında İlçe Eylem Planı ile Özel Eğitim ve Rehberlik konusundaki çalışmalarına yer verilmesi.

Kurumsal kapasitenin güçlendirilmesi buna paralel olarak okullara teknik ve danışmanlık hizmeti verilmesi.

Okul rehberlik servisleri ile RAM'ların donanım personel ve materyal bakımından güçlendirilmesi ve desteklenmesi.

Disiplin Üst Kurul kararlarına ait verilerin aylık tutulması.

Okul disiplin kurulu kararlarının veri olarak aylık toplanması, okul/eğitim bölgesi bazında değerlendirilmesi.

İlçe Yürütme Kurulu kararları ile eğitim ortamlarında şiddetin önlenmesi ve azaltılması kapsamındaki tüm çalışmaların izlenmesi değerlendirilmesi ve sonuçlarının sorunların / önerilerin raporlaştırılarak her ay e-mail olarak ([rehberlik 54@meb.gov.tr](mailto:rehberlik54@meb.gov.tr)), İl Milli Eğitim Müdürlüğüne gönderilmesi.

Adli vakaların aynı gün İl MEM Müdürlüğüne telefon ve e-mail olarak bildirilmesi.

İç İşleri Bakanlığı ve Milli Eğitim Bakanlığı arasında imzalanan " **Okullarda Güvenli Eğitim Ortamının Sağlamasına Yönelik Koruyucu ve Önleyici Tedbirlerin Arttırılmasına İlişkin İşbirliği Protokolü**" kapsamında yapılan çalışmaların okullara duyurulması, değerlendirilmesi.

"Eğitim Ortamlarında Şiddetin Önlenmesi ve Azaltılması Strateji ve Eylem Planı" ekinde sunulan FORM-2'nin , **1.Dönem 08/01/2016 -2.Dönem Raporu 10/06/2015 tarihine kadar** (Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün 2004/65,2005/95ve 2006/26 no'lu genelgeleri doğrultusunda) İlçe Milli Eğitim Müdürlükleri tüm okullardan gelen raporları ve planları değerlendirilmek üzere hizmet aldıkları Rehberlik ve Araştırma Merkezlerine göndermeleri; ilçelerden gelen raporların Rehberlik ve Araştırma Merkezlerince incelenerek hazırlayacakları raporları İl Milli Eğitim Müdürlüğüne göndermeleri ve İl Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından raporların birleştirilip İl Raporu olarak Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğüne gönderilmesi,

YGS-LYS ve TEOG tercih döneminde danışma büroları oluşturulması, rehber öğretmen görevlendirilmesi.

NOT: Bazı okulların yukarıda açıklanan plan ve raporları bir önceki öğretim yılında göndermedikleri ve bunu alışkanlık haline getirdikleri görülmüş olup 2015-2016 öğretim yılında aynı tutumu sürdüren okul ve kurumlar hakkında İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerince yasal işlem yapılması,

OKUL / KURUM MÜDÜRLÜKLERİ

Okul yönetimi; "Planlı Okul Gelişim Modeli - Okulda Stratejik Yönetim" çalışması kapsamında oluşturulan okul gelişim ekibini okul eylem planını hazırlamak üzere toplaması, konuyla ilgili yapılacak çalışmaların planlanması, görev dağılımının yapılması. (Okul Müdürü, Müd. Yrd. , en az iki öğretmen, okul rehber öğretmeni, 1 memur, 2 öğrenci, okul aile birliği başkanı, sivil toplum örgütleri ve mahalle muhtarı)

Okul irtibat görevlisi bilgilerinin güncellenmesi.

Şiddete neden olabilecek risk faktörlerini; okul-öğrenci-aile-çevre özellikleri dikkate alınarak bunun için bilimsel ölçme tekniklerinden yararlanılarak belirlenmesi, sayısal veri haline getirilmesi.

Okul, öğrenci,veli,yönetici / öğretmenler,okul çevresi vb verileri ışığında 2015–2016 eğitim öğretim yılına ait "Okul Eylem Planı"nın bir yıl önceki okul eylem planı çalışmaları, yılsonu değerlendirme sonuçları, İlçe Eylem Planları ile yeni kayıt öğrenci profili göz önüne alınarak hazırlanması, bir örneğinin İlçe MEM'ne Kasım ayı içerisinde gönderilmesi,

Okul Eylem Planının uygulanması, değerlendirilmesi konusunda görevlendirmeler yapılması.

Okul Eylem Planı hakkında tüm okul personelinin, öğrenci velilerinin bilgilendirilmesi, okul web sayfasında eylem planına yer verilmesi.

Okul rehberlik servisi, okul irtibat görevlisi, öğrenci temsilciliği ile okul / aile birliği arasında gerekli koordinasyonun sağlanması.

Okul Eylem Planının uygulama safhalarında; RAM, İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü koordinasyonunda sağlık, sosyal hizmetler, emniyet, üniversite, sivil toplum kuruluşları, eğitim sendikalar vs. kurum / kuruluşlarının desteklerinin alınması.

İlçe Eylem Planları çerçevesinde; okul rehberlik ve psikolojik danışma servisi, RAM ile koordineli olarak okul / kurumunda programların yürütülmesinde uygun ortam personelinin görevlendirilmesi, eğitim öğretimi aksatmayacak şekilde toplantılar düzenlenmesi bu konuda gerekli koordinasyon ve işbirliğinin sağlanması.

Öğretmenler, öğrenciler ve ailelerin psiko-sosyal olarak gelişimlerine yönelik hazırlanan rehberlik ve temel önleme programları, diğer rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri, sosyal etkinlikler, spor ve serbest zaman etkinlikleri bütünleştirilerek okulda olumlu psikolojik ortamın oluşturulması, planlamanın yapılması.

Okul Eylem Planı kapsamında yapılan çalışmaların değerlendirilmesi, uygulamada karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri ile birlikte 1. Dönem Ocak Ayı ilk haftası 2. Dönem Mayıs ayı son haftasında İlçe MEM' ne hazırlanan formatın gönderilmesi.

İlköğretim okullarında 1, 2, 3 ve 4. sınıfların fiziksel ve ruhsal anlamda korunması için imkânlar dâhilinde 5, 6, 7 ve 8. sınıflar ile kantin, tuvalet, oyun alanları ve dersliklerinin ayrıştırılması. Ders aralarının, okul giriş çıkışlarının düzenlenmesi.

Nöbetçi öğretmenlerin nöbet günlerinin yönetmeliğe uygun olarak belirlenmesi, okul giriş çıkışlarının kontrol altına alınması,

Öğrenci velilerinin ev, işyeri, GSM telefon bilgileri ile resmi yazışma ve elektronik posta adresi bilgilerinin tutulması.

Öğrenci devamsızlığının aynı gün velilere bildirilmesi (telefonla arama / elektronik posta / cep telefonuna kısa mesaj /resmi yazı vb)

5–10–15 günlük devamsız öğrencilerin velilerinin okula çağırılması, devamsızlık konusunda gönderilen bilgilerinin ulaşıp ulaşmadığının teyit edilmesi, öğrenci velisi ile birlikte öğrencinin devamsızlık nedenlerinin tespit edilerek ortak çözüm modelleri geliştirilmesi, öğrencinin devam konusunun takip edilmesi. (Gelmeyen velilere ev ziyareti yapılması.)

Okul spor ve sosyal etkinlik alan ve araç gereçlerinin öğrencilerin kullanabileceği biçimde sürekli hazır bulundurulması.

Ekonomik nedenlerden dolayı okula devam edemeyen öğrencilerin Okul Aile Birliği, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı, gönüllü yardım kuruluşları ya da İlçe Milli Eğitim Okul Aile Birliği bütçesinden gerekli yardımların yapılması konusunda çalışma yapılması.

Okul müdürlüklerinin kendi kayıt alanlarında bulunan ancak okula devam edemeyen zorunlu öğrenim çağındaki öğrencilerin tespiti amacıyla komisyon kurulması, okula devam edemeyen öğrencilerin tespit edilmesi ve bu öğrencilerin okullara kaydının yapılması ve devamının sağlanması için gerekli önlemleri alması.

Sınıf rehber öğretmenler / Okul rehber öğretmenler tarafından, çocuk hakları sözleşmesi, çocuk koruma kanunu, kadına ve çocuğa yönelik şiddet konularında öğretmenlere / öğrencilere / velilere eğitim verilmesi, materyal hazırlanması.

Psikolojik Destek ve Danışma Hattının (PDDH); Yönetici, öğretmen, öğrenci ve velilere tanıtılması, PDDH telefon numarasının **(Erenler RAM Tel:2412510- Adapazarı RAM Tel: 2811450-Serdivan RAM Tel: 2101270)** tüm dersliklere asılması, zaman, zaman kontrol edilmesi, okul aile birliği toplantılarında gündem maddesine alınarak sürekli vurgu yapılması.

Okul Aile Birliği toplantılarında Okul Eylem Planı çalışmalarına yer verilmesi, şiddet konusunun gündeme alınarak işlenmesi.

Okullardaki Dilek ve Öneri Kutularının etkin kullanımı için gerekli önlemlerin alınması, okul ve kurumların web sayfalarında benzer bölümlerin oluşturulması ve gelen dilek ve önerilerin kayıt altına alınarak değerlendirilmesi.

Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Okul Yürütme Komisyonunda sınıflarda şiddete eğilimi olan öğrencilerin durumunun mutlaka detaylı olarak görüşülmesi ve bireysel olarak önlemler alınması. Bu öğrenciler ile ilgili olarak ev ziyaretleri yapılması.

Risk grubu öğrencilerin ailelerinin ziyaret edilmesi.

Öğrencilere psikolojik danışma ve grup rehberliği çalışmalarının yapılması.

Öğrencilerin sosyal faaliyetlere yönlendirilmesi.

Öğrencilerin ailelerine bireysel görüşme yapılması ve veli eğitim ihtiyaçları göz önüne alınarak eğitim seminerleri verilmesi.

Okul ve sınıf kurallarının okul idaresi, öğretmen ve öğrencilerin katılımıyla belirlenmesi ve bu kuralların uyulmasında titizlik gösterilmesi. Uygulamalarda şeffaf ve objektif olunması.

Okul çevresinin güvenlik altına alınması, okul giriş ve çıkış saatlerinde çevrenin kontrol altına alınması, bu konuda güvenlik güçleri ile işbirliği yapılması, gerekli desteğinin sağlanması.

Okul psiko-sosyal ani müdahale ekiplerinin oluşturulması ve gereken durumlarda etkin şekilde faaliyet göstermelerinin sağlanması.

Servis araçları denetim ve kontrolünün çok yönlü olarak yapılması.

Okul kantin denetimlerinin sürekli yapılması.

Özel eğitim öğrencilerin tespiti / BEP Biriminin kurulması / Destek Eğitim Odasının açılması.

Davranış bozukluğu olan öğrencilerin RAM' a yönlendirilmesi.

Cinsel istismara ve şiddete maruz kalan öğrencilerin, okul rehberlik servisi aracılığıyla RAM' a en kısa sürede yönlendirilmesi, aileden refakatçi olmaması halinde RAM' a kadar refakatçi görevlendirilmesi.

Yeni kayıt öğrenci dosyalarının en kısa sürede ilgili okuldan temin edip incelenmesi.

Sınıf rehber öğretmenliği sisteminin aktif çalıştırılması.

Normal eğitim (tam gün) yapan okullarda öğle yemeği arası bölümün nöbetçi öğretmen ve okul irtibat görevlisince takip edilmesi, yemek saati dışında kalan sürede öğrencilerin etüt / sanatsal faaliyet / internet kullanımı / okuma vb. etkinlikler düzenlenerek bu sürenin olumlu yönlere geçirmelerinin sağlanması. Okul, çevre imkânlarına göre toplu yemek konusunun teşvik edilmesi.

Okullarda meydana gelebilecek şiddet olaylarının 3 gün içerisinde e-okul üzerinden “Vaka Analiz Formu”na işlenmesi,

Yeni öğretim yılı Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yıllık Çalışma Programlarını Eylül ayı içerisinde, (MEB Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliği Mad. 47/j)

Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yıl Sonu Çalışma Raporlarını Haziran ayı içerisinde, ders kesiminden hemen sonra, (MEB Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliği Mad. 47/j)

Okullarda Şiddetin Önlenmesi Çalışmalarına ait Planlarını Ekim –Kasım ayı içerisinde, raporlarını ise Ocak-Mayıs ayı içerisinde Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yıl Sonu Çalışma Raporuyla birlikte, (Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğünün 2006/26 no’lu genelgesi)

“Eğitim Ortamlarında Şiddetin Önlenmesi ve Azaltılması Strateji ve Eylem Planı” ekinde sunulan **FORM-2'nin , 1.Dönem 04/01/2016 -2.Dönem Raporu 27/05/2016 tarihine kadar** (Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğünün 2004/65 , 2005/95ve 2006/26 no’lu genelgeleri doğrultusunda) **İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerine göndermeleri.**

NOT: *Bazı okulların yukarıda açıklanan plan ve raporları bir önceki öğretim yılında göndermedikleri ve bunu alışkanlık haline getirdikleri görülmüş olup 2014-2015 öğretim yılında aynı tutumu sürdüren okul ve kurumlar hakkında İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerince yasal işlem yapılacaktır.*

2015-2016 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI OKULLARDA GÜVENLİ EĞİTİM ORTAMININ SAĞLANMASINA YÖNELİK KORUYUCU VE ÖNLEYİCİ TEDBİRLERİN ALINMASI İLE İLGİLİ İL YÜRÜTME KURULUNDA GÖREVLENDİRİLEN KURUMLARIN SORUMLULUKLARI

DİĞER KURUMLAR

20.09.2007 tarihinde İç İşleri Bakanlığı ve Milli Eğitim Bakanlığı arasında imzalanan “ Okullarda Güvenli Ortamın Sağlamasına Yönelik Koruyucu ve Önleyici Tedbirlerin Arttırılmasına İlişkin İşbirliği Protokolü” gereği;

İL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ:

İçişleri Bakanlığı ve Milli Eğitim Bakanlığı arasında imzalanan “ Okullarda Güvenli Ortamın Sağlamasına Yönelik Koruyucu ve Önleyici Tedbirlerin Arttırılmasına İlişkin İşbirliği Protokolü” kapsamında eğitim öğretim yılı içerisinde yapılan çalışmaların sonuçları konusunda İl Milli Eğitim Müdürlüğünün bilgilendirilmesi.

Okulların Asayiş Yönünden Risk Derecelendirilmesinin Yapılması

Okullara “Okul İrtibat Görevlisi” olarak personel belirlenmesi

Okulların giriş ve çıkışlarını kontrol etmek ve okul güzergahlarında okulun çevresindeki sokaklarda genel asayiş ve trafik önlemlerinin alınması

Okul idareleri ile irtibat kurularak çocukların suça sürüklenmesinin önlenmesi ve güvenlik amaçlı talep edilen diğer konularda veli toplantılarında bilgilendirmeye yönelik sunumların yapılması

Okul çevresinde ve yakınlarında bulunan alkol ve tütün satan iş yerleri ve dükkanlar denetim ve kontrol altında bulundurulması

Okul çevresinde ve yakınlarında bulunan umuma açık yerler, internet salonları, elektronik oyun yerleri ile park ve bahçelere yönelik denetimlerin yapılması

Okulların çevresinde her türlü uyuşturucu, uyarıcı ve uçucu madde satışının önlenmesine yönelik çalışmaların yapılması

Okul içinde ve dışında suç işleme eğilimi gösteren sorunlu öğrencilerin tespitinin yapılması ve bu çocukların sorunlarının çözümüne yönelik olarak Okul-Aile-Polis ve Sosyal Çalışmacı çerçevesinde

çalışmalar yapılması, Uyuşturucunun Tanımı, Madde Bağımlılığı, Bu Maddelerin İnsan Vücuduna Zararları, Uyuşturucu Madde Kullanmanın Nedenleri, Bağımlı İnsanın Maruz Kalabileceği Tehlikeler, Tedavi ve Tavsiyeleri hakkında seminerler verilmesi

HALK SAĞLIĞI MÜDÜRLÜĞÜ

Öğrencilere Yönelik Sağlıklı Beslenme, Aşırı Tuz Kullanımı ve Hijyen Eğitimleri

Kantin Personeline Yönelik Beslenme ve Hijyen Eğitimleri

Diyabete Farkındalık Eğitimleri

Okullarda Hijyen Sağlanmasına Yönelik Çalışmalar

Okullarda Sağlıklı Beslenme Ortamının Oluşturulması ve Geliştirilmesine Yönelik Çalışmalar

Şiddet, İntihar, Öfke Kontrolü, Davranış Bozuklukları, Teknoloji Bağımlılığı, Stres, Etkili İletişim,

Depresyon, Kaygı Yönetimi

“Kalbimi tanıyorum, koruyorum, seviyorum” projesi

Öğrenim Çağı Çocukların Gelişim Dönemleri

Tütün Ürünlerinin Zararları ve Korunma Yolları

Uçucu Maddeler, Zararları ve Korunma Yolları

Madde ve Madde Bağımlılığı ile Mücadele Eğitimleri

Adölesan Dönemde Fiziksel, Cinsel Büyüme ve Psikososyal Gelişme

Okullarda sağlık taramaları

Okullarda sağlık eğitimi çalışmaları

Ağız ve diş sağlığı taramaları

“HAYAT İÇİN ABC” Projesi ile ilgili çalışma (7-8 yaş grubu hedef kitle olarak belirlenmiştir.)

“HAYAT İÇİN ABC” Projesi (7-8 yaş grubu hedef kitle olarak belirlenmiştir.)

“HAYAT İÇİN ABC” Projesi II. (13 yaş ve üstü Temel Yaşam Desteği)

Engellilerin sosyalleşmesine katkıda bulunmak amacıyla etkinlikler düzenlemek

Engelli Sağlığını Geliştirmek

Engellilerle ilgili farkındalık çalışmaları yapmak

İL AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR MÜDÜRLÜĞÜ

Okul Takibi-Zararlı Alışkanlıklar

Okula Gidiş ve Dönüş

Okul Takibi, Okul-Veli-İdare İşbirliği

Zararlı Alışkanlıklar

Öfke Kontrolü

Çocukların Sosyalleşmesi

İL AFET ACİL DURUM MÜDÜRLÜĞÜ

Afet Bilinci Eğitimi İlkokul 4.Sınıflara ve Ortaokul 6. Sınıflar başta olmak üzere tüm öğrencilere 2015-2016 Eğitim Öğretim Yılında1 (Bir) Saatlik Eğitimler verilecektir.

SAKARYA ÜNİVERSİTESİ

İstismardan Korunma Eğitimleri

Veli Öğrenci İletişimi

Şiddet Önleme

BELEDİYELER

Seyyar Satıcılar; Okul çevrelerinde satış yapan Seyyar Satıcılara ilçe belediye ekipleri ile müdahale edilecektir.

Yaya yolu parklar; Okul civarlarında yaya yollarına park ederek öğrencilerin geçişini engelleyen araçlara müdahale edilecektir.

Servis Alanları; Okul Önlerinde öğrenci servislerine ayrılan alanlara park ederek işgal eden araçlarla müdahale edilecektir.(Okul servis araçlarının kontrol edilmesi)

Alt Yapı; Okul çevreleri kontrol edilerek alt ve üst yapıda meydana gelen bozulmalar(Kaldırım bozuklukları, Tehlike arz eden eksik fosseptik kapakları, Tıkalı kanalizasyon bozuk asfalt)İlgili birime bildirilerek önlemler alınacaktır.

Okul Çevresindeki İşyerleri;Ruhsat kontrolleri yapılacak,gıda satış yapan yerlerin kontrolleri Gıda,Tarım ve Hayvancılık İl Müd. Ekipleri ile birlikte denetimleri yapılacaktır.

İL GENÇLİK VE SPOR MÜDÜRLÜĞÜ

Spor alanlarının açık bulundurulması.

İl Faaliyetlerinin; İl ve İlçe MEM'lere duyurulması.

İL KÜLTÜR VE TURİZM MÜDÜRLÜĞÜ

Y.Dil (İngilizce, Almanca, Arapça, Osmanlıca

H.Oyunları(Latin Dansları-Bale)

Tiyatro

Müzik Aletleri(Bağlama, Piyano, Gitar)

Ebru, Minyatür, Fotoğraf, Kaligrafi, Resim, Step-Aerobik, Plates, Diksiyon

İL GIDA- TARIM VE HAYVANCILIK MÜDÜRLÜĞÜ

Okul kantinlerinin denetlenmesi.

Hijyen ve Genel Çalışma Esasları Üzerine Eğitim Çalışmaları

ORMAN VE SU İŞLERİ BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ

Hayvan Sevgisi ve Hayvanların Korunması

Doğa Koruma ve Biyolojik Çeşitlilik

2015-2016 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI SAKARYA İL MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ PSİKOSOSYAL MÜDAHALE HİZMETLER EĞİTİM ORTAMLARINDA ŞİDDETİN ÖNLENMESİ VE AZALTILMASI ÇALIŞMA TAKVİMİ

Sıra No	ÇALIŞMA KONULARI	ÇALIŞMA EKİBİ VEYA GÖREVLİSİ	İŞBİRLİĞİ YAPILACAK KURUM VEYA KİŞİ	FAALİYETİN TARİHİ VE SÜRESİ
1	Okullarda şiddetin önlenmesi ve azaltılması ekibinin oluşturulması.	Okul Müdürü veya görevlendireceği Müdür Yardımcısı başkanlığında, okul rehber öğrt/psikolojik danışmanı, öğretmen temsilcisi, öğrenci temsilcisi, aile temsilcisinden ve gönüllü öğretmenlerden oluşturulması		Ekim
2	Okul eylem planının hazırlanması ve bu planın İl/İlçe Milli eğitim Müdürlüğüne gönderilmesi	Okul Yürütme Ekibi	Okul Aile Birliği	Ekim
3	İlimizde görev yapan rehber öğretmen/ psikolojik danışmanlara “Temel Önleme ile ilgili Eğitimi” verilmesi.	İl Milli Eğitim Müdürlüğü Rehberlik ve Araştırma Merkezi Müdürlüğü		Ekim
4	İl Milli Eğitim Müdürlüğünün koordinatörlüğünde ilde anne-baba eğitimi seminerlerinin düzenlenmesi.	İl Milli Eğitim Müdürlüğü	İl Emniyet Müdürlüğü	Eğitim Öğretim Yılı Süresince
5	Psikososyal müdahale hizmetleri kapsamında devam eden çalışmalar ve yeni bilgilerin okul psikolojik danışman/rehber öğretmenlerle paylaşılması(mail havuzu)	İl Milli Eğitim Müdürlüğü Rehberlik ve Araştırma Merkezi Müdürlüğü		Eğitim Öğretim Yılı Süresince
6	Şiddet ve risk etmenleri ile ilgili yerel basın organları aracılığı ile kamuoyunun bilgilendirilmesi.	İl Milli Eğitim Müdürlüğü	Yerel Basın ve yayın Kuruluşları	Eğitim Öğretim Yılı Süresince
7	İnternet ortamından çocukların cinsel istismarının önlenmesi, Öğrencileri kafe ve oyun mekânlarının olası zararlı etkilerinden koruyucu tedbirlerin alınması	Okul Yürütme Ekibi	İl Emniyet Müdürlüğü Belediyeler	Eğitim Öğretim Yılı Süresince
8	Öğrencilerin katılımını sağlayacak özendirici mekanizmalarla (Örn; okul öğrenci Meclisleri, öğrenci kulüpleri, proje, resim, şiir yarışmaları vb) konunun güçlendirilmesi	İl Milli Eğitim Müdürlüğü Okul İdareleri	Kültür ve turizm il Müdürlüğü	Eğitim Öğretim Yılı Süresince
9	Okul Yöneticilerine “Eğitim Ortamlarında Şiddetin Önlenmesi ve Azaltılması” kapsamında hizmet içi eğitim semineri yapılması.	İl Milli Eğitim Müdürlüğü	İl Emniyet Müdürlüğü (Şiddeti Engelle Herşey Şenin Elinde) Projesi kapsamında	Mart – Nisan
10	Okul yöneticileri öğretmen ve öğrencilerin şiddeti algılayış şeklinin belirlenmesi ve İlimiz de şiddetin profilinin çıkarılması	İl Milli Eğitim Müdürlüğü	Adapazarı, Erenler ve Serdivan RAM Müdürlükleri tarafından anket yoluyla araştırma yapılması.	Kasım-Aralık-Ocak
11	Okullarda şiddetin azaltılması ve önlenmesine yönelik yapılan çalışma raporlarının İlçe/İl Milli eğitim Müdürlüklerine gönderilmesi.	İl Milli Eğitim Müdürlüğü	İlçe Milli Eğitim Müdürlükleri	Şubat-Haziran
12	Madde ve Madde Kullanımı ile Mücadele konusunda Eğitimcilerin Eğitimi	İl Milli Eğitim Müdürlüğü	İl Milli Eğitim Müdürlüğü Sakarya Üniversitesi	Ekim
13	Madde ve Madde Kullanımı ile Mücadele konusunda İlçe yöneticileri bilgilendirme eğitimi	İl Milli Eğitim Müdürlüğü	İl Milli Eğitim Müdürlüğü İl Emniyet Müdürlüğü	Ekim
14	Riskli Okulların belirlenerek Çocukların ve Gençlerin Zararlı Madde Kullanımından Uzak Tutulabilmesi için öğretmen ve İdarecilerin Bilgilendirilmesi	İl Milli Eğitim Müdürlüğü	İlçe Milli Eğitim Müdürlükleri	Eğitim Öğretim Yılı Süresince

.....İLKÖĞRETİM OKULU/LİSESİ MÜDÜRLÜĞÜ
RİSKLİ YAŞAM ŞARTLARINDA KORUMA, ÖNLEME VE MÜDAHALE HİZMETLERİ
2015-2016 YILI OKUL TEMEL ÖNLEME EYLEM PLANI

1- OKUL YÜRÜTME EKİBİ

- Okul Müdürü :
- Müdür Yardımcısı :
- Psikolojik Danışman :
- Sınıf/Şube Rehber Öğretmenleri :
- Okul Öğrenci Temsilcisi :
- Okul-Aile Birliği Başkanı/Üye :

2- 2015-2016

EĞİTİM VE ÖĞRETİM YILINDA YAPILAN GÖZLEM, GÖRÜŞME, ANKET VE ENVANTERLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ SONUCU TESPİT EDİLEN RİSK FAKTÖRLERİ

- Okulda Risk Faktörleri :1-
- 2-
- 3-
- Ailede Risk Faktörleri :1-
- 2-
- 3-
- Çevrede Risk Faktörleri :1-
- 2-
- 3-

3- RİSKLERİ ÖNLEME VE AZALTMAYA YÖNELİK YÜRÜTÜLECEK EĞİTİM PROGRAMLARI

Eğitim Programının Konusu	Programı Yürütecek Görevliler	Hedef Kitle	Programın Tarihi ve Süresi
Boş Zamanı Değerlendirme		Öğrenciler (Hangi öğrencilere, tüm öğrenciler mi yoksa benzer sorunu olan öğrencilerden oluşan danışma gruplarına mı?) Öğretmenler Veliler	
Empati Geliştirme			
Çatışma Çözme			
Zararlı Madde Kullanımı			
Verimli Çalışma Yöntemleri			
Etkili İletişim Teknikleri			
Öfke Yönetimi			
Stresle Başetme /Stres Yönetimi			
Sosyal Beceri Eğitimi			
Özdisiplin			
Kendini İfade Etme			
Özgüven			
Akran İlişkileri Geliştirme			
Etkili Sınıf Yönetimi			
Sınıfta Etkili İletişim			
Okul-Veli İşbirliği			
6-18 Yaş Gelişim Dön. ve Özellikleri			
Aile İçi İletişim			
Ana-Baba Tutumları			
Çocuklarla Etkili İletişim			
Akran Arabuluculuğu			
Sorumluluk Alma			

Yukarıda yazılı olan eğitim programları okulun ihtiyaçları ve okul imkânlarına göre değiştirilebilir. Öneri olarak sunulmuştur. Çalışmalarda bütün okul personeli işbirliğinde yürütülecektir.

4- RİSKLERE MÜDAHALE, RİSKLERİ ÖNLEME VE AZALTMAYA YÖNELİK YAPILACAK DİĞER ÇALIŞMALAR:

Yapılacak Faaliyet	Çalışmayı Yürütecek Ekip ya da Görevli	İşbirliği Yapılacak kurum ya da Kişiler	Faaliyetin Tarihi ve Süresi

UYGUNDUR

.../.../20..

Okul Müdürü
Adı, Soyadı
İmza

26	Gelişim Döneminde Hijyen				
27	Halk Eğitim Kursları				
28	Hiperaktif Öğrencilere yaklaşım				
29	Afet acil durum semineri				
30	İlgi ve yetenekler				
31	Kendini ifade etme				
32	Meslekler				
33	Okul Eylem Planı ve Risk etmeleri				
34	Okula Uyum				
35	Okul-Veli işbirliği				
36	Öfke yönetimi				
37	Öğrenci Görüşmeleri				
38	Öğretmen ve öğrenci Veli iletişimi				
39	Öğretmenlerin Bilgilendirilmesi				
40	Özdisiplin				
41	Özgüven				
42	Problem Tar. Listesi Uygulaması				
43	Risk Altındaki Öğr.Evine Ziyaret				
44	Sağlıklı Beslenme				
45	TEOG-LYS Konuları				
46	Sınav kaygısı				
47	Sınav Sistemi				
48	Sınıfta Etkili iletişim				
49	Sorumluluk alma				
50	Sosyal Kültürel, beceri eğitimi				
51	Sportif Etkinlikler Düzenlenmesi				
52	Stresle baş etme yöntemi				
53	Şiddet, türleri ve önlemesi				
54	İnternet ortamından çocukların cinsel istismarının önlenmesi Tv ve İnternet Kullanımı				
55	Veli Görüşme Teknikleri				
56	Verimli çalışma yöntemi				
57	Yüksek Öğrenim hak.bilgi edinme				
58	Zararlı madde kullanımı ile Mücadele				
	TOPLAM				

